

Կանադայի տասը նահանգ Սերից ամենախուռը թվե-
բեկը. Դյուսիսային Ամերի-
կայի միակ ֆրանսախոս Խղաքա-
կան միավորն է, չհաշված Սեն Լո-
ւանսի ծոցում գտնվող Ս. Պիեռ եւ
Միլելոն կղզիները. 1867 ին կազմա-
վորված Կանադայի դետուրյունը
Սերկայումս այս նահանգի դա-

Դամացիներ եւ սեփական առաջա-
դիմության համար լայն հնարավո-
րություններ են տեսնում ԲՎԵՔԵԿԻց
ու ԱՐԵՎԵՆ:

1995-ի հանրավելի ժամանակ քվեբեկի վարչադրությունը և ժակ Պարզոնը Անջյալ տարի հրատարակած իր հոււցերում նա գրել է, որ Ֆրանսիական կառավարությունը զաղանց երաշխավորել է, որ անմիջապես

ԿԱՌԱՋԱ

ՔՎԵՐԵԿԻ ՆԱԽԱՆԳՐ ԵՐՔԵԼ ԿԴԱՌՆԱ՞ ԱՆԿԱԽ ԹԵՏՆԻՔՆԻՆ

Հարցությունների պատճենագիրը

կճանաչի թվերեկի իմանալու
թյունը եւ ճնշում կրանեցնի այ
ֆրանսախոս Եկեղեցի վրա, որ հե
տեւն իրեն ևահանգի ֆինանսնե
րի նախարարը 27 միլիարդ դոլար է
հատկացրել ահուղողի մատնվա
նեղնողների բաժնետոմսերը զնո
լու համար:

Ներկայումս Քվեբեկի նահանգ
անկախության հարցը դրվել է այ-
հողի վրա Արդյո՞ւ անկախությա-
նիակողմանի հայտարարություն

Դությունը այդ հարցով դիմել է
ազույն դատարան, իսկ Զվերեց
Վարչապետ Լյուսիեն Բուար
ուժ է, որ Զվերեկի անկախու
թ հարցը միայն Երան բաղադրաց
ը դեմք է որոշեն իրենց վեճեց
, եւ ոչ «օՏԱՐ» դատարանը Կա
դացի Վարչապետ Ժան ԿրեՏիենը
ու հերթին ասում է, որ եթե վեճա
ների մեծամասնությունը ամ

«ՈԵՓԱԻ» կուսակցությունը
դատմություն դարձավ

ԱՆԿԱՐԱ, 25 ՓԵՏՐՎԱՐ. ՍՐԸԵԼՊՐԵ
«ՈԵՖԱՀ» ԿՈՒՍԱԿցՈՒԹՅՈՒՆՆ արգելվ
լու մասին ԹՈՒՐԻՀԱՅԻ ՍԱհմանադրու
կան դատարանի հունվարի 16-ի որ
ուժը հիմնավորում է սացել եւ, և
թեկ հրաղարակվելով դաշտնակա
բերում, մտել է ուժի մեջ. Ըս Թու
րիայի հեռուստաեսության հաղոր
ման, հիմնավորված վճիռ է կայացվ
36-օրյա աշխատանից հետո 500
զից բաղկացած վճիռը վարչադիմու
թ է ուղարկվել սկավառակով. Այսու
սով, իննամյա դատավարությունից
հետո «ՈԵՖԱՀ» կուսակցություն
դաշտնադիմ արգելվեց. Ըս այս վ
այի երքարանին եւ նրա վեց ընկերու
թին արգելվում է մինչեւ 2003 թվա
կանն զբաղվել խաղաֆականությամ
Նիմնավորված վճուում «ՈԵՖԱՀ» կո
սակցության դեկավարները մեղադ
պում են աշխարհիկ հանրադիմության

Հինգ ու աշխատով համայնքը առ դեպքած դեմ ուղղված գործողությունների մեջ։ Կուսակցության նախկին նախագահ Երանեանի մասին Վճռում ասված է հետեւյալը. «Երանեանց հանդես է եկել ճառերով, որոնք արտացոլում էին դաշտ»։

Շեղաց Սլիեւը Աղրբեզանի քիվ մեկ իւալսաղաւուան

24 ՓԵՏՐԿԱՐ. ԵԵԸ Աղրեջանի նախագահ Դեյդար Ալիեւը Բամվից Տոկիո մեկնելիս երկի խորհրդաւանին եւ կառավարությանը ղատվիրեց ավելի հոգածար վերաբերվել մարդու իրավունքներին եւ օրենքներ ընդունելիս, նորմատիվ ակտեր մշակելիս առաջնությունը տալ խաղաֆական ազատություններին եւ իրավունքներին. Բացի այդ, կառավարությանն ու նախագահական վարչակազմին առաջարդանք է տրվել Խնության առնել նարդու իրավունքների հարցերով նախագահի լիիրավ ներկայացուցչություն իիննադրելու հարցը, իսկ դատախազությանն ու ՆԳՆ-ին տրված են կոնկրետ առաջադրանքներ Խնության ենթակա անձանց դրակուլերի դատավանքան եւ կալանավորների դայնաների բարելավման հարցերով. Նախագահը հանձննարել է նաեւ դետական մարմիններին կոռորդինացնել իրենց գործունեությունը ոչ կառավարական իրավադատան կազմակերպությունների հետ. Սակայն Աղրեջանի կառավարության Խնադաններն ու իրավադատան կազմակերպություններին այդ նոր փաստարդին բերահավատորեն են մոտենում: Անկախ խաղաֆական ժաղանի Դուստր-

ԱՎԱՏՐԱԼԻԱ

Ասիկանությանը հանձնվեց Դիանայի զործով մի ժեսակից

Ասուիելիքն դրես լրատվական գործակալության և վյալների հիման վրա «Սայփրը Ուիլի» աշբարձրերը հաղորդում է, որ ավտուրալացի ամուսիններ Վլադ Բորովակն ու Կլու Պաղազախարիակիսը ավտուրալական ոստիկանությանն են հանձնել փարիզյան արձակուրդների ժամանակ իրենց նկարահանածնաժաղակնենը: Ենթադրվում է, որ դրանում տեղ գտած մի խանի կադրերը կարող են լույս սփռել իշխանութիւն Դիանայի ողբերգական մահվան վրա: Ֆիլմը նկարահանված օգոստոսի 31-ին «Ոիքը» հյուրանոցի ցջաղատում: Ֆրանսիական ոստիկանությունը հույս ունի, որ այնտեղ երեւացող խորհրդավոր մականունները (սովորակ Սիերեն ԱՀ) կարող են վթարի քացահայտման ալին հանդիսանալ: Տեսաերի զը կնուվելուց հետո հանձնվել է այդ գործով զբաղվող ֆրանսիական

Ամուսինների կողմից հանդես ե
կող իրավաբան Պունկան Յարը¹
իրաժարվել է մեկնաբանել որեւ
մանրամասնություն կաղված տե
սաերիզի հանճնման գործարի հետ
Ամուսինները որու ժամանակ քանի
ված են մնալու եւ տեսակցելու ի
րավունք չեն ունենալու մամուլի
ներկայացուցիչների հետ

24 ՓԵՏՐՎԱՐ, «ԱՉՍՈՒԹՅՈՒՆ»: ԱՄՆ-ի հատուկ դեսղանորդ Ռոբերտ Գելքարը սուր Խնադանության ենթակեց Խորվարհիայի նախագահ Ֆրանչեսկո Բելլա մամլո ասուլիսի ժամանակ դեսղանորդն ասաց, թե Վաշինգտոնը զայրացած է Թուջմանի հայտարարությունների համար, որոնք, եթե խոսերով, չեն համարածախանում դեյրոնյան խաղաղության համաձայնագրի ոգուն: «Մեծ Խորվարհա» հաստատելու Թուջմանի ակնարկները, Գելքարի խոսերով, ժայրաստիճան վանագավոր են եւ անհերեք Գելքարը նախագույշացրեց Թուջմանին «հետեւել իր լեզվին»: Թուջմանը շարարվա վեցին ասել էր, որ սխալ կլինի, եթե հետղատեազմյան Հարավսլավիայի դեկալաները Ռոսնիայի խորվարական մասը չդարձնեն Խորվարհայի մաս: Նա նաև իր համակրանն է արտահայտել դատերազմի տարիներին հաստաված խորվարական ենթադեռության նկամամբ, որը կազմալուծվել է դեյրոնյան համաձայնագրի համաձայն:

Ծիսաստանը ձգտում է Եվրամիության հետ կապերի զարգացմանը

ՊԵԿԻՆ, 25 ՓԵՏՐՎԱՐ ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ. Չինաստանը ծգտում է զարգացնել կառեց ԵՎՐԱՄՀՈՒԹՅԱՆ հետ, որը «կարելու խումբ» է բազմաթիվ աշխարհում. Ըս ԻՏԱՌ-ՏԱՍՏ-Ի, այս մասին հայտարարել է Չինաստանի կառավարության դեկավար Լի Պենը՝ դաշտոնական այցով Պեկին ժամանած Բոլանդիայի արքայութեախարար Դեփի Էնդրյուսի հետ հանդիպման ժամանակ. Չինաստանի եւ ԵՎՐԱՄՀՈՒԹՅԱՆ շահերը համընկնում են ամբողջ աշխարհում խաղաղության դաշտանության, զարգացմանն աջակցելու գործում, ներկ է նաև Չինաստանը դատարաս է հարաբերությունները զարգացնել ընդհանուր առմամբ ԵՎՐԱՄՀՈՒԹՅԱՆ եւ նրա յուրաքանչյուր անդամի հետ՝ փոխադարձ հարգանքի. Խավահալասարգության եւ մոլուսահամետության հիման վրա, հայտարարել է Լի Պենը

Հաղկաստանի խորհրդարանական
ընտրություններում արդեն 64 զին

24 ՓԵՏՐՎԱՐ, թՇ Հնդկաստանում, որտեղ փետրվարի 16-ից անց են հազվում խորհրդարանական ընտրություններ, բռնությունների գոհերի թիվը նույնը՝ 64-ի: Հյուսիսային Չամպարան նահանգում այսօր սղանվեց սոցիալ-քաղաքական կուսակցության թեկնածուն եւ եւս չորս մարդ:

Մեռնել կամ աղրիլ - Մեոցնել ուզեցին և կուզեն, աղրիլ ուզեցին և աղրեցան՝ ՍԱՐԱԿ Բ ԽԱՌԱՅԱՆ

Այս է տեսել «Վավերագրեր հայ Եկեղեցու դամության» շարժի չորրորդ հատորը, որը նվիրված է Մեծի տաճան Կիլիկիո Եջանկահիշատակ Սահակ Բ Խաղայան կաթողիկոսին, աշխատասիրությամբ այս շարժի հիմնադիր եւ նախորդ հատորների հեղինակ. Դայաստանի Դանրա-

Նվիրված է Կիւիկին suriaqhr
արուի զահակալին

ղետության գրականության, արվեստի և մամուլի փաստաթղթերի ղետական կենտրոնական արխիվի Տնօրին Սանդր Բեհրույցանի: Ինչու նախորդ երկու հատուները, այս մեկը եւս լուս է տեսել Մեսրոպ արքայիսկողոս Աւճյանի հովանավորությամբ, իսկ գրի մեկնասն է Առնեն Փափազյանը, որը դեւեա 1922 թ., երբ տասնամյա մի տղա էր, Խարբերդում տեսել էր Սահակ Բ կաթողիկոսին: 87-ամյա բարեւարց հրատակության ծախսերը հոգացել է ի հիշատակ իր հայրենի Բայրո Դավակ զյուղի Փափազյան գերդաստնի հին ու նոր ննջեցյալների: Ներածական խոսում Մեսրոպ արքայիսկողոս Աւճյանը գրում է «Կը մաղթենի, որ Վաւեւազերու այս շարժը հետզհետ ճոխանայ տարբերատակութիւններով, փաստաքութերու ծեկտեղումով, նորանոր նիւթերու հրադարակումով: Այս կերպով միայն հում նիւթ կը մատակարարուի, որդեսզի վաղը առակայական եւ փաստաքի հիմներու վարութակ է առաջ համ հներիառու առարկաքար ու Օհանեսանի բնութագումով «Ազգագարում» է»:

ԵՎ ԻՐԻ. Սահակ Բ Կարողիկոսի պատմի եւ գործունեության վերջին որու տասնամյակներն ընդգրկող 260 վավերագրերը միայն Կիլիկյան արորին եւ նրա զահակալին չեն վեաբեռում. այլեւ մեծամեծ նոյաւում են անցյալ դարավերջից մինչեւ 1930-ական թթ. ընդգրկող ժամանակահատվածի հայ ժողովրդի դաշնության մի շարք կարեւոր հարցերի առավել հանգամանալի լուսաբանմանը. Արևակ Շողանյանի, Զարել Եսայանի, Վահան Մալեցյանի, Վահան Թեմեյանի եւ մի շարք այլ մատուցականների գրական-հասարակական գործունեության մասին եղած տեղեկությունների ընորհիվ այս աշխատանքը կարուվում է նաև հայ գրականության դաշնության տեսանկյունից:

Եթե շարժի նախորդ երեք գրեթում զետեղված վավերագրերում դասմական էին Ամենայն հայոց կաթողիկոսության եւ Սայր արքոջի հոգեւորականության դեմ խորհրդային իշխանության առաջին եկեղեցական պահանջականությանը ապրուցական ցանկը, որն ամենայն քարեխոնությամբ եւ դատասխանական բարեկառությամբ կատարել է աշխատասիրողը բազմահմուտ արխիկազետ Սանդր Բեհըուղյանը:

Սահմակ Բ Խաղայանը ծնվել է 1845 թ. Եղել է Երևանի միացան և «Արքա» ակադեմիական

1902 թ. ընտրվում է Սիսում գտնվող
Կիլիկիո կաթողիկոս Մեծ ոգեւորու-
թյամբ ծեռնամուխ է լինում Կիսա-
Վերակ Եւ գրեթե կազմալուծված վի-
ճական օժիւու Կիւիւամն աթոռ

Այս հատորում ոչ թե հավաքված են ընդհանրապես Սահակ Բ կաթողիկոսի գրչին դատկանող կամ եռագործունեության հետ առնչվող բոլոր վավերագրերը, այլ հատկապես այն նյութերը, որոնք գտնվել են Դայատանի տարբեր աշխիվների դահոցներում եւ մինչեւ այժմ չեն հրա- ճակում գտնվող Կիլիկյան արողության կազմակերպելու, նոր ու ունչ հաղորդելու եւ կարող մտավորականներ դատավաստելու գործին։ Վավերագրերի առաջին օարը Վերաբերում է այս ընտրությանը Հաջորդող օջանի կոնդակներում, նամակներում եւ թոթակցություններում ար-

դեն այնքան ցնցող եւ կենդանի ծե-
տով է ներկայացվում Կիլիկիայի հա-
յության գաղթը. Կիլիկյան արոտի
դեգերումները, դաշնակիցների զոր-
ւերի եւ հայկական լեզեռնի հետ
ժողովրդի վերադարձ «զիմ Կիլի-
կիա», եվրոպական տերությունների
խարդավանները եւ կիլիկյան հայ-
րածնի Երանց ուղղված աղեւսագ-
ւերը. որ Կիլիկիան թողնեն. ֆրան-
սիացիների հեռանալուն հաջորդած
Աղանայի եւ Մարաչի ջարդերի ցն-
ցող նկարագրությունը եւ ժողովրդի
վերսին տարագիր դառնալը եւ իր
ջանները Կիլիկիայի հայության հա-
մար աղահով եւ խաղաղ մի կայան
գտնելու.

Պատրակվել Յատկանշական է հետեւալ հանգամանքը՝ սփյուռքահայութմաբան Բյուզանդ Եղիայյանը ժամանակակից դամութիւն կառողիկոսութեան հայոց Կիլիկիոյ 1914-1972» ուսումնասիրությունուն ունի ու որ Անձ եղեննի ժամանան առևսել են Ասկակ Բ կարողիկոսի «1914-ի նախընթաց տարիներ թղակցութեանց դատեններ» անդրո թերուոյանց, սակայն ըստ ու 49 վավերագրային ծիավորութեան մինչեւ 1914 թ ընկած ժամանակատվածուն Սահակ Բ կարողիկոսի թղթակցություններից Թե այս թե մնացյալ փաստաթղթերը տարեւեր արխիվներուն գտնելը լինելով պատճառ ու ժանրակրկից որոնդական մի աշխատանք, սակայն դեռևս գործի կեսն եր. Այնուհետեւ արկազոր եր արդեն գետե խունակած եւ անընթենելի վավերագրեր

Նույն կերպ իր ողջ հոգեւոր գործունեությունը Ամենայն հայոց կարողիկոսության եւ Սայր աքոռ Սուլը Եջմիածնի հանդեմ որդիական սիրո, խոնահումի եւ հնազանդության կենդանի մի օրինակ եղավ, որն արտացոլվել է նաեւ հրաղարակվող Վավերագրերում։ Այս ժողովածուն իր բուօն դասմական սկզբնաղբյուր լինելու կարեւորությունից քացի, նաեւ մի շարք արդիական ժեւադրումներ ունի եւ օգնությ է անզամ դատասխանելու այսօր առաջընդու որու հարգեցի.

ԱՐԴՅՈՒՆ

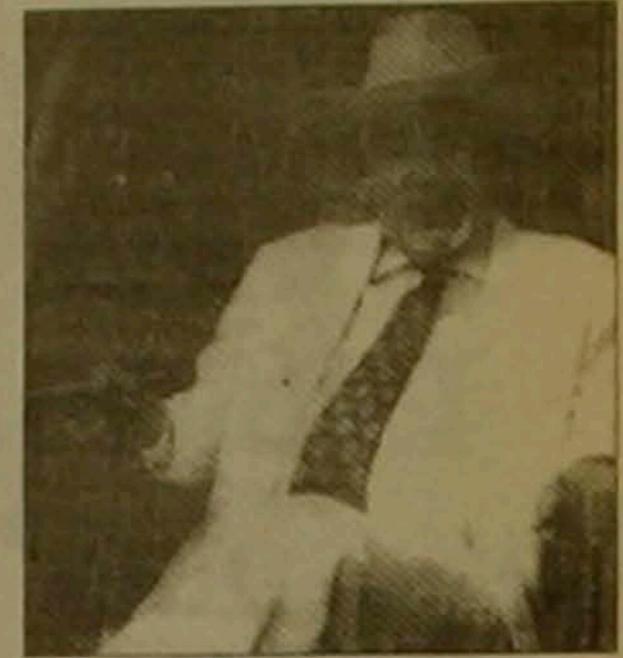
Կիրականանս՝ Չուխաջյանի ցանկությունը

Սան Ֆրանցիսկոյի օղերային ընկերությունը, որն աշխարհի մեծագույն երաժեստական կազմակեդություններից է եւ հանրությանց և ներկայացրել բազմաթիվ տաղանդակուր երգիչ-երգչութինների, ներկայումս Խնարկում է դասնակահար Ժիրայր Սպազյանի առաջարկը 2000-2001 թվականների համերգաւորքանում թեմադրելու հայ երաժեստության դասնության գոհարներից Տիգրան Չուխաջյան «Արօակ Բ» օղերան, հաղորդում է «Արմինյըն Միրու Սփերեբըրդ» տարաբարերն իր փետրվարի 7-ի համարում

Enige abso htswirfnißjung b.

Նրանցից Մետրոպոլիտեն օղերախ
նախկին մեներգչուիհ ամերիկահայ
Լուսին Ամառան (Արմաղանյան), որն
ի դեռ, Չուխաջյանի Երաժշտության
մեջ երկրագուներից է, Եօվլ է, որ
դարձադես աններծիլ է, որ մինչեւ
օրս օսարներն անծանոք են մեր ան
զուգական Երաժշտությանը. «Մեր ա-
ռաջ այժմ հազվագյուտ մի հնարա-
գորություն է հայտնվել օղերային
արվեստում մեջ ոգեւորություն առա-
ջացնելու. Չուխաջյանի օղերան
գեղեցիկ է եւ վեհ. Ներկա տեխնիկա-
կան հնարագորություններով այս
ստեղծագործությունն անդայման
դեմք է բժնադրվի միջազգային բե-
մուն», ասել է նա.

Չագ դաշնակահարից... սիզարի արք

նաեւ դաշնամուրի Վրա թողած իր սիգարները։ Այդ ժամանակ հինգ տարեկան դուստը (Երկրորդ կնոջից Նիկիայից) մի որ խորհուրդ է տալիս նրան, ասելով. «Եթե առաջին սիզարը հավանութ են եւ եւ Երկրորդն են ցանկանութ ծխել, դահանջիր, որ Վճարեն դրա համար»։ Սա նոր էք է բացում Ավո Ուկեցյանի կյանուում։ Նա դայմանագիր է կնուում Դոմինիկյան Հանրապետությունում սիզարի մի սեփականատիրոց հետ եւ 1987-ին «Բոլերո» անվամբ իր առաջին սիզարները վաճառում Սան Խուանում։ 1988-ին անդրադառնալով, որ իր անունը շահագործում են այլ ծեռներեցներ, նա հրադարակ է հանում իր նոր, «Ավո» դիտակը կրող սիզարը, որն ըստ «Սիզար Աֆիսիոնադր» հանդեսի, անցյալ տարվա հոկտեմբերյան համարի ընդարձակ հոդվածի, «հսկայական առաջընթաց էր իր ժամանակի մյուս սիզարների համեմատությամբ»։ Աննախընթաց հաջողության կողին նրան ուղեկցում է նաեւ անհաջողությունը։ 1996-ին այրվում է Սանտիագոյում գտնվող նրա սիզարի գործարաններից մեկը։ Բայց կյանի հանդեռ անսղար խանդավառություն եւ սիզարի հանդեռ անհագ կիրացուցքուն Ուկեցյանը հետևությամբ նահանջողներից չէ։ 1995-ին նա 10 մին դոլարով վաճառում է իր սիզարների տարածման իրավունքը ընելցարկան հայտնի «Դավիդով» ֆիրմային, բայց դահողանութ է իր անունն ու իմիջը, որն այս օրերին, ինչորեւ հաղորդում է «Արմինյըն Միրոր Սփերեյթըր» տարարաքերը, ել ավելի է բարելավվելու, եթք նա հրադարակ հանի իր սիզարների ստեղծման տասնամյակին նվիրված սահմանափակ խնակությամբ հատուկ սիզարները, որոնց անհամբերությամբ սոլասում են մասնագետներն ու գլանակի այդ հատուկ ժեսակի սիրահարները։

50

Կառլ Orֆի սևկանոնիքունը
հնշեց Երեւանում

Գերմանացի նշանավոր կոմոդիսոր Կառլ Օրֆի «Կարմինա Բուրանա» կանտաշի հիմքում Գերմանիայի Բուրանա թանգարակայրի մոտակային հայտնաբերված միջնադարյան ժողովածուի բանաստեղծական տեսոսն է։ Այստեղից է կանտաշի անվանումը՝ «Կարմինա Բուրանա» («Բուրանայի Երգեր»)։ Կանտաշի 25 համարներ Կառլ Օրֆն ըստ թեմատիկայի խմբավորել է երես նաև նախերգանելով եւ վերցեզով։ Երաժշտական այս մեծածավալ ստեղծագործությունը հնչեց «Արամ Խայատըյան» համերգասահում։ Կատարողներն էին Դայաստանի Ֆիլհարմոնիկ նվազախումբն ու Երգչախումբը։ Մեներգիչներն էին Գայան Գրիգորյանը (սոլորանո), Սուրեն Զուրաբյանը (տենոր) եւ Կոստանդին Սիմոնյանը (բարիտոն)։ Դամերգը դեկտեմբերի 15-ին կազմակերպվել է 1994 թվականին։ Երգացանկն ընդգրկում է դասական եւ ժամանակակից կոմոդիսորների օրատորիալ մի շարք գործեր՝ ռեվիեւներ, մեսսաներ, կանտասներ, օմերաների խմբերգային հատկաներ, ինչպես նաև հայ կոմոդիսորների խմբերգային ստեղծագործություններ եւ հոգեւոր երգեր։ Երգչախումբը մեծադիր նաև կատարում է ամենաշաբարյա հոգեւոր երաժշտության ժամերին։ Նվիրված Դայաստանում Իիսոններոյան ընդունման 1700-ամյակին՝ «Կարմինա Բուրանա» կանտաշի կատարումով Դայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվազախումբն ու Երգչախումբը նոր էջ ավելացրին իրենց ստեղծագործական տարեցրության մեջ։

Նվիրատվություններ Ազգային գրադարանին

ՀՅ ԳԱԱ հայոց ցեղասպանության բանզարան-ինստիտուտը սկսած 1995 թվականից ցայսօր հրատարկել է շուրջ խանդիմական անուն գիր. որոնք նվիրված են 1890-96 և 1915 թվականներին բռնտ ջարդարանների կողմից հայ խաղաղ բնակչության ոչնչացմանն ու տեղահանմանը Թանգարան-ինստիտուտի տնօրեն, դատմարան Լավենեսի Բարսեղյանը դրանք դարբերաբար հանձնում է Ազգային գրադարանին. Օրեւ նա գրադարանին նվիրեց եւս տասներկու անուն 36 միավոր նոր գրետ, որոնց թվուած են «Հունաստանի խորհրդարանը դատադարտում է հայոց ցեղասպանությունը», «Հայոց ցեղասպանությունը Թուրքիայում բռնդարական ողկանագիտական փաստարդերի լույսի ներքո» ժողովածուները, Ասեֆան Պողոսյանի, Դմայակ Սարշիրոսյանի, Գեւորգ Աբաջյանի, Վերժիննե Սվագաւանի, օսաւ հեղինակներ Դ. Ստիրովի, Ա. Ռեֆիկի, և Դիլոնի եւ այլոց հայերնեն եւ այլ լեզուներով գրետք Թարգմանությունները կատարել են Ս. Կոկոյացարյանը, Զ. Ղասարյանը, Կ. ճինգոզյանը, Ա. Մուրադյանը.

